

Ammatillisesta koulutuksesta annetun asetuksen (673/2017, 10§) mukaiset menettelyt

Osaamisen tunnistamisen tarkoituksena on selvittää, onko opiskelijalla osaamista, jota voidaan tunnustaa osaksi tavoitteena olevaa tutkintoa tai tutkinnon osaa. Osaamisen tunnustaminen tehdään opiskelijan toimittamien alkuperäisten/oikeaksi todistettujen toimivaltaisen viranomaisen antamien todistusten tai opintosuoritusotteiden tai vastaavien asiakirjojen tai KOSKI - tietokannan tietojen perusteella. Asiakirjoissa tulee olla arvosanat, suoritusten sisältö ja laajuus kuvattuna riittävän tarkasti, jotta opettajat voivat tunnustaa osaamisen. Mikäli opiskelijalla on ulkomainen todistus, opiskelijaa ei pyydetä käännättämään todistusta suomeksi, vaan opiskelija ohjataan näyttöön osoittamaan osaamistaan (joryn päätös 6.5.24).

Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava opiskelijan aiemmin hankkimaan osaaminen, joka vastaa tutkinnon perusteiden pakollista osaamista (pakolliset ammatilliset tutkinnon osat ja pakolliset yhteisten tutkinnon osien osa-alueet). Lisäksi opiskelijalla voi olla osaamista, joka olisi mahdollista tunnustaa tutkinnon valinnaisiin tutkinnon osiin tai yhteisten tutkinnon osien valinnaisiin osaamistavoitteisiin. Tunnustamisesta keskustellaan opiskelijan kanssa henkilökohtaistamisessa ja sovitaan henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa huomioiden opiskelijan opiskelu –ja urasuunnitelmavoitteet. Opiskelijalle voi olla tarpeen hankkia uutta osaamista sen sijaan, että osaksi tutkintoa tunnustetaan aiempaa osaamista, josta hänellä on jo todistus.

Vastuuopettajan tehtävänä on selvittää opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen opiskelijan esittämien asiakirjojen ja muun selvityksen perusteella. Vastuuopettaja kirjaa HOKS -lomakkeelle kohtaan E Osaamisen tunnistamisen johtopäätökset; tutkinnon osittain/osa-alueittain. Tämän jälkeen vastuuopettaja laatii yhdessä opiskelijan kanssa osaamisen tunnustamisen hakemukset Wilman Opinnot -välilehdeltä arvioijalle/arvioijille tai lähettää opinto-ohjaajalle tiedon sisällytettävistä tutkinnon osista/osa-alueista sähköpostitse. Vain kokonaisia tutkinnon osia tai yhteisten tutkinnon osien osa-alueita voidaan tunnustaa osaksi suoritettavaa tutkintoa. Mikäli opiskelijan aikaisemmat suoritukset on mukautettu tai ammattitaitovaatimuksista/osaamistavoitteista on poikettu, voidaan osaamisen tunnustaminen kuitenkin tehdä. Osaamisen tunnustamisesta sovitaan aina opiskelijan kanssa, kun kyse on tutkinnon osasta tai yhteisen tutkinnon osan osa-alueesta, jonka arviointia on mukautettu. Ammatillisissa tutkinnon osissa arvioijina toimii 2 opettajaa. Yhteisten tutkinnon osien osa-alueissa arvioi yksi opettaja. Osaamisen arvioijana toimii koulutuspäällikön nimeämä opettaja, joka täyttää arvioijilta/arvioijalta edellytettävät lain mukaiset kriteerit.

- 1. Osaamisen tunnustaminen** voidaan tehdä **sisällyttämällä**, kun tunnustaminen tehdään voimassa tai siirtymäajalla olevien perusteiden mukaisesti suoritetuista tutkinnon osista tai osa-alueista.

Tutkintoon voidaan sisällyttää

- voimassa tai siirtymäajalla olevia ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon perusteiden mukaisia tutkinnon osia tai yhteisten tutkinnon osien osa-alueita
- käytössä olevan/ edellisen lukion opetussuunnitelman mukaisia opintoja
- korkeakouluopintoja (voimassa oloa ei määritelty) tutkinnon perusteiden määrittelemättömiin tutkinnon osiin tai osa-alueisiin
- muita toimivaltaisen viranomaisen arvioimia ja todentamia opintoja

HOKS-keskustelussa vastuuopettaja keskustelee ja sopii opiskelijan kanssa valinnaisten tutkinnon osien ja YTON osa-alueiden sisällyttämisestä tutkintoon ja mihin kohtaan tutkinnon muodostumista ne sijoitetaan. Vastuuopettaja tarkistaa alkuperäiset todistukset ja liittää (tai ohjaa opiskelijaa liittämään) HOKS:n tarvittavat todistukset. Vastuuopettaja tarkastaa aiemman osaamisen ja kirjaa Osaamisen tunnustamisen johtopäätökset HOKS:n kohtaan E. Lisäksi pyytää sihteerä tarvittaessa lisäämään alkuperäisen suorituksen nimen Wilman Opinnot -välilehdelle ja ilmoittaa OPO:lle s-postilla opiskelijan nimen ja ryhmätunnuksen.

Tutkinnon osien hyväksytyt (H) merkitä voidaan merkitä vasta, kun kaikki valinnaiset YTON osa-alueet on tunnustettu tai arvioitu. Näin toimitaan, koska vasta tässä vaiheessa tiedetään, minkä laajuisiksi eri tutkinnon osat muodostuvat.

2. Osaamisen tunnustaminen voidaan tehdä **arvioimalla** osaamisen ajantasaisuus ja/tai vastaavuus, mikäli tunnustaminen tehdään ei voimassa olevien perusteiden mukaisesti.

Jos tunnustetaan ammatilliseksi valinnaiseksi tutkinnon osaksi tutkinnon osa toisesta perus-, ammatti- tai erikoisammattitutkinnosta, vastaavuusvertailua ei tarvitse tehdä.

Jos tunnustetaan yhteisten tutkinnon osien valinnaiseksi osa-alueeksi paikallisiin osaamistavoitteisiin perustuva osa-alue, vastaavuusvertailua ei tarvitse tehdä, mutta osaamisen ajantasaisuus tulee varmistaa. HUOM! kun tunnustetaan valinnaiseksi YTO osa-alueeksi tutkinnon perusteissa kohtaan, jonka sisältöä ei ole määritelty, ei osaamisen ajantasaisuuden tai vastaavuuden arviointia tarvitse tehdä. Jos tunnustetaan lukio-opintoja, jotka on suoritettu ennen 2015 voimaan astuneen Lukion opetussuunnitelman mukaan, osaamisen ajantasaisuus arvioidaan ja vastaavuus tarkistetaan OSTU määräyksen (OPH- 1634-2021) liitteen 1. taulukosta <https://eperusteet.opintopolku.fi/eperusteet-service/api/maaraykset/liite/0606cb1d-d611-43a1-8a0a-3d87a03df99d>

Tutkintoon voidaan tunnustaa ei voimassa olevien perusteiden mukaan suoritettut

- tutkinnot, tutkinnon osat, yhteisten tutkinnon osien osa-alueet
- lukio-opintoja
- korkeakouluopintoja tai
- muita toimivaltaisen viranomaisen arvioimia ja todentamia opintoja

HOKS keskustelussa vastuuopettaja keskustelee ja sopii opiskelijan kanssa valinnaisten ja pakollisten tutkinnon osien ja YTOjen osa-alueiden esittämistä tunnustettavaksi tutkintoon. Tällöin vastuuopettaja tarkistaa alkuperäiset todistukset ja liittää (tai ohjaa opiskelijaa liittämään) HOKS:n tarvittavat todistukset. Vastuuopettaja kirjaa sovitut asiat HOKS:n ja vie asian arvioijille/arvioijalle.

Osaamisen ajantasaisuuden arvioinnissa voidaan käyttää erilaisia menetelmiä ja menetelmät voivat vaihdella opiskelijakohtaisesti, jotta opiskelijalla on mahdollisuus ilmentää osaamisensa tavoilla, jotka eivät koidu "liian raskaiksi" opiskelijalle tai opettajalle. Menettelytapojen tulee poiketa varsinaisista osaamisen osoittamisen tavoista. Osaamisen ajantasaisuudella halutaan varmistaa, että opiskelija on pitänyt yllä osaamistaan.

Tunnustettaessa aiempia suorituksia valinnaiseen tutkinnon osaan tai osa-alueeseen, jonka laskennallinen laajuus vaihtelee tutkinnon muodostumisessa, arvioijat/arvioija määrittelevät/määrittelee laajuuden, ottaen huomioon, mikä on niihin sisältyvän **osaamisen kattavuus, vaikeusaste ja merkittävyys suhteessa koko tutkinnon ammattitaitovaatimuksiin ja/tai osaamistavoitteisiin**. Mikäli opiskelija on tyytymätön tutkinnon osan tai osa-alueen laajuutta koskevaan päätökseen, hän voi tehdä valvontapyynnön koulutuksen järjestäjän toiminnasta aluehallintovirastoon.

Osaamisen tunnustamisen ja tunnustamisen mitoituksessa ja arvosanojen muuntamisessa noudatetaan määräystä [OPH-1634-2021](#). Vuodesta 2025 alkaen [OPH-698-2024](#)

Tämän lisäksi:

Suoritettavan tutkinnon muodostuminen määrittelee sen, mitä opiskelijan aikaisempia suorituksia ja miten laajasti (osaamispisteinä) niitä voidaan tunnustaa. Vain kokonaisia tutkinnon osia tai yhteisten tutkinnon osien osa-alueita voidaan tunnustaa osaksi suoritettavaa tutkintoa.

Mikäli opiskelijan aiemmin hankkima tai osoittama osaaminen ei täysin vastaa ammatillisen tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksia tai yhteisen tutkinnon osan osa-alueen osaamistavoitteita, menetellään alla olevan kuvan mukaisesti.

Mikäli opiskelijalla on toimivaltaisen viranomaisen todistus osaamisesta, joka vastaa tutkinnon osan tai yhteisen tutkinnon osan osa-alueen osaamista

- edetään osaamisen tunnustamisen periaatteiden mukaisesti.

Mikäli opiskelijalla on toimivaltaisen viranomaisen todistus osaamisesta, mutta osaaminen vastaa tutkinnon osan tai yhteisen tutkinnon osan osa-alueen vaatimuksiin vain osittain, ja lisäksi täydentävää osaamista, joka perustuu esimerkiksi työkokemukseen, harrastuneisuuteen tai muuhun koulutukseen

- niin opiskelija voidaan ohjata suoraan näyttöön tai muuhun osaamisen osoittamiseen ko. täydentävän osaamisen osalta.
- Arvosana muodostuu aiemman arvosanan ja näytössä tai muussa osaamisen osoittamisessa annetun arvosanan perusteella

Mikäli opiskelijalla on toimivaltaisen viranomaisen todistus osaamisesta, joka vastaa tutkinnon osan tai yhteisen tutkinnon osan osa-alueen vaatimuksiin vain osittain

- niin opiskelija ohjataan hankkimaan puuttuva osaaminen
- Tällöin opiskelija osoittaa uuden hankitun osaamisen näytössä tai muussa osaamisen osoittamisessa.
- Arvosana muodostuu aiemman arvosanan ja näytössä osoitetun arvosanan perusteella.

Mikäli opiskelijalla on tutkinnon osassa tai yhteisen tutkinnon osan osa-alueessa edellytetty osaaminen, josta opiskelijalla ei ole toimivaltaisen viranomaisen antamaa todistusta. Tällainen aiemmin hankittu osaaminen voi perustua esimerkiksi työkokemukseen, harrastuneisuuteen tai muuhun koulutukseen.

- opiskelija voidaan ohjata suoraan näyttöön tai muuhun osaamisen osoittamiseen.
- Tällainen aiemmin hankittu osaaminen voi perustua esimerkiksi työkokemukseen, harrastuneisuuteen tai muuhun koulutukseen.

KUVA 1. Opiskelijan aiemmin hankkima tai osoittama osaaminen

HUOM!

Jos ammatillinen tutkinnon osa on muusta kuin suoritettavasta tutkinnosta, tunnustamisesitys ohjataan arvioijille esim. sellaiseen TAI:n yksikköön, josta löytyy arviointiin kelpoiset arvioijat. Jos Turun ammatti-instituutilla ei ole järjestämislupaa tai ajantasaisuuden arviointiin kelpoisia arvioijia tunnustettavaan ammatilliseen tutkinnon osaan, tulee opiskelijan itse hankkia osaamisen ajantasaisuuden arviointi sellaiselta koulutuksen järjestäjältä, jolla on kyseisen tutkinnon järjestämislupa (joryn päätös 6.5.24). Tunnustamispäätöksen tekee arvioijat ja TAI vastaa henkilökohtaistamisesta sekä saa rahoituksen tutkintokoulutuksen järjestämiseen. Mikäli TAI:n henkilöstössä on kelpoiset henkilöt osaaminen ajantasaisuuden arviointiin, voidaan tunnustamispäätös tehdä TAI:ssa ilman järjestämislupaa.

Tarkemmat yksityiskohtaiset menettelytavat ja periaatteet osaamisen tunnustamiselle löytyy Taulukosta 1. Osaamisen tunnustamisen menettelytavat

Sisällytetään	Mihin?	Kuka tekee?	Miten?
Todistus ammatillisesta perustutkinnosta ja tutkinnon osan suorittamisesta voimassa	<ul style="list-style-type: none"> Pakollisiin ammatillisiin tutkinnon osiin Valinnaisiin ammatillisiin tutkinnon osiin Tutkinnon osa tai osia toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta *Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuvaan tutkinnon osaan sisällytetään toisen koulutuksen järjestäjän laatima tutkinnon osa. Huom! Vain samasta tutkinnosta. Alkuperäisen tutkinnon osan nimi säilyy. Pakollisiin YTO -osa-alueisiin Valinnaisiin tutkinnon perusteissa määriteltyihin YTO-osa-alueisiin * Valinnaisiin tutkinnon perusteissa määrittelemättömiin YTO -osa-alueisiin (valinnaisiin osaamistavoitteisiin voidaan sisällyttää myös opiskelijan aiemmin hankkimaa osaamista, joka tukee kyseisen tutkinnon osan ja sen osa-alueiden tutkinnon perusteissa määrättyjä osaamistavoitteita). Alkuperäisen suorituksen nimi säilyy.	Opinto-ohjaaja	Vastuupettaja Tarkastaa aiemman osaamisen ja kirjaa Osaamisen tunnustamisen johtopäätökset HOKSin kohtaan E. *Pyytää sihteerää tarvittaessa lisäämään alkuperäisen suorituksen nimen Wilman Opinnot -välilehdelle.
Todistus ammatillisesta perustutkinnosta ja tutkinnon osan suorittamisesta Ei voimassa	<ul style="list-style-type: none"> * Valinnaisiin tutkinnon perusteissa määrittelemättömiin YTO -osa-alueisiin (valinnaisiin osaamistavoitteisiin voidaan sisällyttää myös opiskelijan aiemmin hankkimaa osaamista, joka tukee kyseisen tutkinnon osan ja sen osa-alueiden tutkinnon perusteissa määrättyjä osaamistavoitteita). Alkuperäisen suorituksen nimi säilyy. HUOM! on mahdollista sisällyttää ammatillinen tutkinnon osa YTO-osa-alueeksi, mikäli ammattitaitovaatimukset YTO osa-alueen osaamistavoitteiden kaltaisia.		Ilmoittaa OPO:lle s-postilla nimen ja ryhmätunnuksen.
Todistus ammatti- tai erikois-ammattitutkinnosta ja tutkinnon osan suorittamisesta voimassa	<ul style="list-style-type: none"> Pakollisiin ammatillisiin tutkinnon osiin Valinnaisiin tutkinnon perusteissa määriteltyihin ammatillisiin tutkinnon osiin Tutkinnon osa tai osia toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta 		
Lukiotodistus = käytössä oleva/ edellinen lukion opetussuunnitelma Lukion opetussuunnitelman perusteet 2019, OPH-2263-2019, voimaantulo 1.8.2021 Lukion opetussuunnitelman perusteet 2015, 60/011/2015, voimaantulo 1.8.2016	<ul style="list-style-type: none"> Pakollisiin YTO-osa-alueisiin Valinnaisiin tutkinnon perusteissa määriteltyihin YTO-osa-alueisiin * Valinnaisiin tutkinnon perusteissa määrittelemättömiin YTO -osa-alueisiin (valinnaisiin osaamistavoitteisiin voidaan sisällyttää myös opiskelijan aiemmin hankkimaa osaamista, joka tukee kyseisen tutkinnon osan ja sen osa-alueiden tutkinnon perusteissa määrättyjä osaamistavoitteita). Alkuperäisen suorituksen nimi säilyy. *Tutkinnon osaan yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja. Alkuperäisen suorituksen nimi säilyy. OSAAMISEN TUNNISTAMISEN JA TUNNUSTAMISEN MITOITUKSEN PERIAATTEET JA ARVOSANOJEN MUUNTAMINEN AMMATILISESSA KOULUTUKSESSA (opintopolku.fi) sivulta 9.		
Lukiotodistus = vanhempi kuin edellä	<ul style="list-style-type: none"> * Valinnaisiin tutkinnon perusteissa määrittelemättömiin YTO-osa-alueisiin (valinnaisiin osaamistavoitteisiin voidaan sisällyttää myös opiskelijan aiemmin hankkimaa osaamista, joka tukee kyseisen tutkinnon osan ja sen osa-alueiden tutkinnon perusteissa määrättyjä osaamistavoitteita). Alkuperäisen suorituksen nimi säilyy. *Tutkinnon osaan yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja. Alkuperäisen suorituksen nimi säilyy. 		
Korkeakouluopinnot	<ul style="list-style-type: none"> Korkeakouluopintoihin (esim. AMK -väyläopinnot) *Valinnaisiin tutkinnon perusteissa määrittelemättömiin YTO-osa-alueisiin (valinnaisiin osaamistavoitteisiin voidaan sisällyttää myös opiskelijan aiemmin hankkimaa osaamista, joka tukee kyseisen tutkinnon osan ja sen osa-alueiden tutkinnon perusteissa määrättyjä osaamistavoitteita). Alkuperäisen suorituksen nimi säilyy. *Tutkinnon osaan yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja (esim. AMK - väyläopinnot). Tämä kohta tutkinnon muodostumisessa ei ole määritelty. -> mikäli kyseessä on yleissivistävä/ammattillinen opinto, joka tukee tutkinnon perusteiden osaamista 		Vastuupettaja määrittelee laajuuden osaamispisteinä osaamisen kattavuuden, vaikeusasteen ja merkittävyyden perusteella suhteessa suoritettavaan tutkintoon.
Opistotason opinto	<ul style="list-style-type: none"> *Valinnaisiin tutkinnon perusteissa määrittelemättömiin YTO-osa-alueisiin (valinnaisiin osaamistavoitteisiin voidaan sisällyttää myös opiskelijan aiemmin hankkimaa osaamista, joka tukee kyseisen tutkinnon osan ja sen osa-alueiden tutkinnon perusteissa määrättyjä osaamistavoitteita). Alkuperäisen suorituksen nimi säilyy. 		Tarkastaa aiemman osaamisen ja kirjaa HOKSin kohtaan E. Ilmoittaa OPOlle s-postilla.

Ajantasaisuuden ja/tai vastaavuuden arviointi	Mihin?	Kuka tekee?	Miten?
Todistus ammatillisesta perustutkinnosta ja tutkinnon osan suorittamisesta ei voimassa	<ul style="list-style-type: none"> Pakollisiin ammatillisiin tutkinnon osiin Valinnaisiin ammatillisiin tutkinnon osiin 	Kaksi ammatillista opettajaa	Vastuuopettaja Tarkastaa aiemman osaamisen ja kirjaa Osaamisen tunnustamisen johtopäätökset HOKSin kohtaan E.
	Huom! Tunnustettaessa tähän kohtaan arvioidaan vain osaamisen ajantasaisuus <ul style="list-style-type: none"> Pakollisiin YTO-osa-alueisiin Valinnaisiin YTO-osa-alueisiin 	YTO -opettaja	
Todistus ammatillisesta perustutkinnosta paikallisista tutkinnon osista ei voimassa	<ul style="list-style-type: none"> Paikallisiin ammattitaitovaatimuksiin perustuva tutkinnon osa tunnustetaan TAln suunnittelemaan tutkinnon osaan. Huom! ammattitaitovaatimusten tulee vastata toisiaan. Tutkinnon osan nimi on TAln laatiman mukainen. Arvioidaan ajantasaisuus ja vastaavuus 	Kaksi ammatillista opettajaa	* Pyytää sihteeriä tarvittaessa lisäämään alkuperäisen suorituksen nimen Wilman Opinnot -välilehdelle. Laatii OSTU – hakemukset Wilmassa yhdessä opiskelijan kanssa.
Todistus ammatti- tai erikois-ammattitutkinnosta ja tutkinnon osan suorittamisesta ei voimassa	<ul style="list-style-type: none"> Pakollisiin ammatillisiin tutkinnon osiin Valinnaisiin ammatillisiin tutkinnon osiin Tutkinnon osa tai osia toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta Huom! Tunnustettaessa tähän kohtaan arvioidaan vain osaamisen ajantasaisuus	Kaksi ammatillista opettajaa	Laatii OSTU – hakemukset Wilmassa yhdessä opiskelijan kanssa.
Lukiotodistus = vanhempi kuin Lukion opetussuunnitelman perusteet 2019, OPH-2263-2019, voimaantulo 1.8.2021 Lukion opetussuunnitelmanperusteet 2015, 60/011/2015, voimaantulo 1.8.2016	<ul style="list-style-type: none"> Pakollisiin YTO osa-alueisiin 	YTO -opettaja	Arvioijat tekevät/arvioija tekee tunnustamis-päätöksen Wilmassa.
Opistotason opinto HUOM Tutkinnon osa tai osia toisesta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta kohtaan voidaan tunnustaa vain ammattitutkintolain (306/1994) tai myöhempien lainsäädäntöjen mukaisesti suoritettuja tutkintoja .	<ul style="list-style-type: none"> Pakollisiin ammatillisiin tutkinnon osiin Valinnaisiin tutkinnon perusteissa määriteltyihin ammatillisiin tutkinnon osiin 	Kaksi ammatillista opettajaa muuntaa arvosanan ja määrittelee laajuuden	
	<ul style="list-style-type: none"> Pakollisiin YTO-osa-alueisiin 	YTO –opettaja muuntaa arvosanan ja määrittelee laajuuden	
Korkeakouluopinnot	<ul style="list-style-type: none"> Pakollisiin ammatillisiin tutkinnon osiin Valinnaisiin ammatillisiin tutkinnon perusteissa määriteltyihin tutkinnon osiin 	Kaksi ammatillista opettajaa muuntaa arvosanan ja määrittelee laajuuden	Vastuuopettaja määrittelee laajuuden osaamispisteinä osaamisen kattavuuden, vaikeusasteen ja merkittävyyden perusteella suhteessa suoritettavaan tutkintoon. Laatii OSTU – hakemukset Wilmassa yhdessä opiskelijan kanssa. Arvioijat tekevät/arvioija tekevät tunnustamis-päätöksen Wilmassa.
	<ul style="list-style-type: none"> Pakollisiin YTO-osa-alueisiin 	YTO –opettaja muuntaa arvosanan ja määrittelee laajuuden sekä arvioi ajantasaisuuden	
HUOM! Työtodistukset, harrastuksiin liittyvät todistukset ja muut asiakirjat, jotka eivät täytä tunnustamista koskevien asiakirjojen vaatimuksia-> opiskelija voidaan ohjata näyttöön tai muuhun osaamisen osoittamiseen			

Taulukko 1. Osaamisen tunnustamisen menettelytavat